

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2018, č. j. VS-66233/ČJ-2018-800232, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2020, č. j. 6 A 139/2018 - 66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítla stížnost žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 6. 2018, č. j. VS-66233/ČJ-2018-800232, jímž byl podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen zákon o výkonu trestu odnětí svobody), žalobci uložen nepodmíněný kázeňský trest spočívající v umístění do uzavřeného oddílu na dobu 5 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení.

[2] Žalovaná v naposledy uvedeném rozhodnutí shledala, že žalobce svým chováním porušil § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody tím, že nedodržel stanovenou kázeň a zásady slušného chování s osobami, s nimiž přichází do styku. Konstatovala, že dne 4. 5. 2018 v cca 8:15 – 9:48 hod. byly na odděleních A2A, A2B, A2B/K, A2C provedeny příslušníky eskortní směny prohlídky cel. Průběhu těchto prohlídek byl osobně přítomen inspektor prap. J. K., příslušníci postupovali standardním způsobem, nedošlo k žádnému neadekvátnímu chování ani k poškozování věcí odsouzených. V cca 11:05 žalobce ke vstupnímu katru oddělení A2B-K přivolal prap. K. a informoval ho o tom, že mu někdo rozřezal matraci. Žalobci odpověděl, že zavolá vychovatele oddílu A2B-K Mgr. P. a spolu s ním se zajdou podívat na ložnici č. 210, kde je

žalobce ubytován. Po jejich příchodu k lůžku žalobce skutečně zaznamenali, že jedna z jeho matrací je na několika místech proděravělá. Mgr. P. se pokusil situaci verbálně vyřešit, nicméně ve chvíli, kdy promluvil, se žalobce otočil na inspektora prap. K. a zakřičel: „Chci po vás číslo!“ Prap. K. žalobci sdělil, že služební číslo si může opsat nebo mu jej sdělí, ale teprve, až se vyřeší věc s matrací a dodal, že teprve potom budou řešit jiné záležitosti. Žalobce znovu zakřičel: „Chci vaše číslo!“ Poté ho pravou rukou prudce chytil za služební číslo, a jelikož v ruce držel obyčejnou tužku, bodl ho s ní do hrudníku. Prap. K. se žalobce okamžitě dotázal, proč na něho sahá. Žalobce ho ihned pustil a odpověděl: „Já na vás nesahám.“ Vzápětí se žalobce obrátil na vychovatele Mgr. P. se slovy: „Pane vychovatelí, že jsem nesáhl po dozorci?“ Mgr. P. mu odpověděl: „Teď jsem to viděl, na pana dozorce jste sáhnul.“

[3] Žalobce podal proti v záhlaví uvedenému rozhodnutí žalované žalobu, v níž uvedl, že po svém návratu kolem 10:10 hod do ložnice č. 210 zjistil, že jeho postel je přeházená, ze skříňky jsou vysypány všechny věci a jedna matrace je několikrát probodnuta. Poškozenou matraci včetně rozbitých a rozsypaných léků, potravin, hygieny a dalších věcí žalobce ukázal službu konajícímu příslušníku vězeňské služby ČR, prap. J. K. Poté se dostavil vychovatel Mgr. M. P., který namísto ohledání místa incidentu vzal probodanou matraci a odnesl ji vyměnit. Když se žalobce domáhal zápisu o tomto incidentu, byl výše uvedeným příslušníkem za souhlasu přítomného vychovatele hrubě odmítnut. Uvedený příslušník nemohl být žalobcem identifikován, neboť měl v rozporu s příslušnými předpisy zvednutý identifikační štítek. Žalobce vyzval příslušníka, aby mu sdělil své identifikační číslo, nebo mu zpřístupnil identifikační štítek na uniformě. Příslušník žalobce v posměšné reakci vyzval, aby si žalobce toto číslo opsal z identifikačního štítku, ačkoli věděl, že takovou výzvu nelze splnit. Když tuto okolnost žalobce komentoval, ukázal přibližně 1 m od příslušníka dřevěnou tužkou na horní část jeho uniformy, kde byl předmětný identifikační štítek umístěn. Na rozdíl od skutku popsáného v rozhodnutích žalované se tedy podle žalobce nejednalo o žádný verbální útok ani uchopení předmětného identifikačního štítku spolu s bodnutím tužkou do hrudníku výše jmenovaného příslušníka Vězeňské služby ČR, ale pouze o snahu žalobce důkazně podchytit naprosto neomluvitelné chování kontrolujících příslušníků Vězeňské služby ČR.

[4] Žalobce vyjádřil přesvědčení, že by příslušník při popisovaném fyzickém kontaktu musel s ohledem na prodělaný výcvik reagovat v sebeobraně a nenechal by si sáhnout na žádnou část služebního stejnokroje, natož bodnout tužkou do hrudníku. Popisovaný skutkový děj navíc nelze technicky provést, což lze prokázat znaleckým posudkem v oblasti biomechanika. Rozhodnutí žalované bylo vydáno, aniž by pověřený vychovatel řádně provedl a vyhodnotil důkazy. Ve výrokové části bylo doslova opsáno vyjádření uvedeného příslušníka, podporované uvedeným vychovatelem bez provedení výslechu odsouzených, kteří v době incidentu byli přítomni na chodbě před celou a obsah incidentu mohou popsat odlišně od napadeného rozhodnutí.

[5] Za zásadní systémovou chybu žalobce označil, že k vyřízení stížnosti proti rozhodnutí žalované je pověřena pracovnice Vězeňské služby ČR v postavení speciálního pedagoga, která pracuje pro oddělení, jehož vychovatel vydal napadené rozhodnutí a mají přátelské vztahy. Žalobce dále zmínil, že i přes svůj nepříznivý zdravotní stav byl umístěn do oddělení kázeňských trestů, a to do poplivané špinavé cely bez odpovídajícího větrání, místy vlhké a s výskytem plísní, což považuje za nepřijatelný způsob mučení i nelidského zacházení v podmínkách připomínající chlívky pro prasata. Upozornil, že z kontinuálních posudků o invaliditě žalobce vyplývá, že v příčinné souvislosti se zanedbáváním zdravotní péče došlo k výraznému zhoršení jeho zdravotního stavu. Závěrem žalobce shrnul, že se domáhal průchodu práva při požadovaném vyšetření popsáného incidentu, při kterém uvedený příslušník porušil zákonnou

pokračování

povinnost prokazovat svoji totožnost předepsaným způsobem i ve snaze zakrýt nezákonnou činnost kontrolujících příslušníků Vězeňské služby ČR.

[6] Městský soud v Praze nadepsaným rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. K motivaci žalobce ohledně přivolání příslušníka vězeňské služby uvedl, že není mezi účastníky sporná – žalobce byl nespokojen s výsledkem kontroly ložnice. Sporné je další líčení skutkového děje.

[7] Skutek žalobce spočívající v sáhnutí na příslušníka a jeho bodnutí tužkou byl popsán jak tímto příslušníkem, tak přítomným vychovatelem, a to v podstatných skutečnostech shodně. Pokud tedy žalovaná z takových podkladů vycházela, žádné nezákonnosti se nedopustila. Vylíčení skutku žalobcem, podle kterého měl příslušník zakryté osobní číslo a žalobce ukázal přibližně 1 m od něj dřevěnou tužkou, shledal soud velice nevěrohodným a důkazně vyvrácené výpověďmi příslušníka a vychovatele, neboť ti oba uvedli fyzický kontakt žalobce s příslušníkem. Městský soud poznamenal, že i kdyby výstrojová kázeň příslušníka nebyla v dané chvíli optimální, lze takovou situaci řešit adekvátně slovně. Jak plyne z dalšího průběhu událostí, žalobci byla matrace vyměněna a jím tvrzené odňaté věci vráceny, což představuje naprosto adekvátní a slušný postup vůči žalobci. K žádnému porušení práv žalobce tak nedošlo. Z tohoto následného průběhu je tak podle názoru soudu jasné, že vůči žalobci bylo postupováno přiměřeně, žádná jeho práva mu upírána nebyla, proto jeho reakce v dané chvíli byla neadekvátní a nepřiměřená. Městský soud dále uvedl, že žalobce podle výpovědí ostatních osob přítomných incidentu reagoval v rozporu s příslušnými pravidly výkonu trestu, a tím se dopustil i porušení zákona o výkonu trestu.

[8] Žalobcem namítané nesprávné vyhodnocení důkazů z rozhodnutí žalované ani správního spisu neplyne – příslušné osoby se k věci vyjádřily procesně korektním způsobem a z těchto vyjádření žalovaná při zjišťování skutkového stavu vycházela. Výslech odsouzených, kteří byli při incidentu před celou, by těžko mohl ke skutkovému ději cokoliv nového přivést, neboť je zjevné, že incident se stal v cele bez přítomnosti těchto osob, jeho průběh byl rychlý a při jeho zjišťování jiné důkazní prostředky, než výslech přítomných osob, těžko přichází v úvahu. K žalobcem namítané podjatosti či přátelským vztahům na pracovišti soud uvedl, že nezmiňuje jedinou konkrétní skutečnost, která by něco takového naznačovala. Argumentace žalobce, že výkon kázeňského trestu neodpovídá jeho zdravotnímu stavu, s přezkoumávaným rozhodnutím nesouvisí a výkon kázeňského trestu je součástí jiného správního řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž namítal, že rozhodnutí žalované vycházelo pouze z výpovědí dvou pracovníků vězeňské služby. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že rozhodnutí se mělo opírat o objektivně zjištěné skutečnosti, nikoli o subjektivní přesvědčení stranící žalované. Namítal dále, že nedostal příležitost, aby v řádném soudním řízení navrhnul další svědky, odkázal na nové relevantní skutečnosti a vyvrátil nepravdivá tvrzení účastníků incidentu. Skutečnost, že o stížnosti rozhoduje zaměstnanec žalované ve stejné funkční úrovni, označil stěžovatel za závažnou systémovou chybu, stejně jako proces odložení vykonatelnosti napadeného rozhodnutí na návrh žalobce vždy až po vykonání uloženého trestu, což odporuje stanovenému režimu u uvedených přestupků. Odůvodnění kasační stížnosti napadeného rozsudku je podle stěžovatele naprosto zmatečným kompilátem, popírající ústavně zaručené právo stěžovatele na spravedlivý proces i nestranného soudce. Závěrem stěžovatel uvedl, že z ustálené judikatury vyplývá, že lze podat

námítku podjatosti proti soudci, jehož rozhodovací činnost přímo otrásá důvěryhodností justice i principy právního státu.

[10] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel, jakožto bývalý advokát, má v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. vysokoškolské právnické vzdělání, které je vyžádáno pro výkon advokacie a nemusí proto být zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Podle § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalované, *odsouzený je ve výkonu trestu povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce, plnit úkoly vyplývající z programu zacházení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznic. Dále je povinen dodržovat opatření a pokyny podle zvláštních právních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany.*

[14] Podle § 46 odst. 3 písm. f) téhož zákona je kázeňským trestem *umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení.*

[15] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná o posouzení, zda mohl být žalobce potrestán za nedodržení stanovené kázně a zásad slušného chování s osobami, s nimiž přichází do styku. Mezi účastníky je nesporné, že dne 4. 5. 2018 stěžovatel spolu s vychovatelem Mgr. P. a inspektorem prap. K. řešili v ložnici č. 210, kde byl žalobce ubytován, situaci zejména ohledně proděravělé matrace žalobce. Účastníci se však liší v tom, jakým konkrétním způsobem řešení této situace probíhalo mezi stěžovatelem a příslušníky vězeňské služby.

[16] V posuzovaném případě tak proti sobě stojí dvě verze skutkového děje, přičemž jedna se zakládá na podaných vysvětleních příslušníků vězeňské služby a druhá na výpovědi stěžovatele. Takováto situace není ve věcech správního trestání (zejména pak v přestupkových věcech) neobvyklá, neboť při prokazování skutkového stavu v tomto typu agendy nejsou často jiné důkazy než výpovědi službu konajících příslušníků předmětného sboru a přestupce, popř. dalších osob, k dispozici. V takové situaci je klíčové důkladně zhodnotit věrohodnost a konzistentnost výpovědí zúčastněných osob. O takovou situaci jde i v posuzované věci, přičemž při hodnocení důvěryhodnosti výpovědí příslušníků vězeňské služby lze vycházet z judikatury týkající se posuzování důvěryhodnosti výpovědí příslušníků Policie ČR při projednávání přestupků, neboť se jedná o obdobné situace.

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud si je vědom nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 520/16, kde Ústavní soud shledal, že „v demokratickém právním státě, v němž jsou si všichni lidé rovni, nelze obecně bez dalšího přikládat vyšší váhu výpovědím policistů jako příslušníků mocenských složek oproti výpovědím jednotlivců, vůči nimž jsou policejní či jiné státní pravomoci vykonávány“. Tento závěr však není v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, podle níž lze obecně policistu považovat za nestranného svědka (tj. nikoliv nutně věrohodnějšího), neprokáže-li se v konkrétním případě něco jiného (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2007 č. j. 4 As 19/2007 - 114). To plyne ze skutečnosti, že policisté jsou úředními osobami a nemají za normálních okolností na výsledku přestupkového řízení zájem (srov. rozsudek NSS č. j. 7 As 83/2010 - 63). Posouzení věrohodnosti výpovědi policistů je ovšem součástí hodnocení důkazů v každém konkrétním případě, při němž je třeba vzít v úvahu všechny okolnosti případu, a nelze automaticky výpovědi policistů (v posuzované věci příslušníků vězeňské služby) přiznávat větší věrohodnost než výpovědím jiných svědků. Oproti tomu je přirozené, že osoba, které hrozí postih, není ve své věci nestranná a je u ní pochopitelné, bude-li tvrdit pouze takové skutečnosti, které jsou jí ku prospěchu.

[18] V posuzované věci nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by zpochybňovaly nestrannost shora uvedených příslušníků vězeňské služby. Ze správního spisu nevyplývají žádné skutečnosti, které by svědčily o jejich nekorektním či šikanózním jednání. Naopak, jak již přílehavě konstatoval městský soud, z jednání příslušníků vězeňské služby, kdy žalobci byla matrace vyměněna a jím tvrzené odňaté věci vráceny, je patrné, že vůči žalobci bylo postupováno přiměřeně, žádná jeho práva mu upírána nebyla. Nebyl tedy zjištěn jiný motiv jednání příslušníků vězeňské služby, než prostý výkon jejich služby. Přihlédnout je třeba rovněž k motivaci příslušníků vypovídat pravdivě, jelikož v opačném případě se vystavují hrozbě disciplinárního postihu.

[19] Vzhledem k tomu, že se výpovědi pracovníků vězeňské služby o průběhu celé události shodují a stěžovatel kromě vlastního popisu celé události nepředestřel žádné skutečnosti, které by věrohodnost jejich výpovědí zpochybňovaly, nepovažuje Nejvyšší správní soud za opodstatněnou námitku stěžovatele, v níž žalované vytýká, že její rozhodnutí vycházelo pouze z výpovědi dvou pracovníků vězeňské služby, stejně jako argumentaci stěžovatele, z níž je zřejmé, že rozhodnutí žalované považuje za subjektivní a neopírající se o objektivně zjištěné skutečnosti.

[20] Důvodnou Nejvyšší správní soud neshledal ani námitku, v níž stěžovatel namítal, že nedostal příležitost, aby v řádném soudním řízení navrhnul další svědky, odkázal na nové relevantní skutečnosti a vyvrátil nepravdivá tvrzení účastníků incidentu. Stěžovateli totiž nic nebánilo v žalobě uvést veškeré skutečnosti, které považoval za relevantní, přičemž z obsahu žaloby je patrné, že stěžovatel tak učinil a v žalobě uvedl poměrně obsáhlou argumentaci, v níž zpochybňoval zjištěný skutkový stav a brojil proti posouzení věci žalovanou. Přitom k dotazu městského soudu dle § 51 odst. 1 s. ř. s. stěžovatel nepožadoval nařízení jednání ve věci, během něhož by měl možnost navrhnout důkazy, popř. se k věci dále vyjádřit.

[21] Skutečnost, že o stížnosti žalobce rozhodl jiný zaměstnanec vězeňské služby, nepředstavuje systémové pochybení, jak tvrdí stěžovatel, ale postup v souladu s § 60 odst. 1 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, dle kterého, *je-li stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podána ve stanovené lhůtě, je příslušný zaměstnanec Vězeňské služby povinen přezkoumat, zda je prokázáno, že se skutek, v němž je spatřován kázeňský přestupek, stal, zda jej spáchal odsouzený, zda tento skutek je kázeňským přestupkem, jakož i další významné okolnosti.*

Současně přezkoumá, zda nebyla překročena kázeňská pravomoc zaměstnance Vězeňské služby, který kázeňský trest uložil.

[22] Své tvrzení, že proces odložení vykonatelnosti napadeného rozhodnutí na návrh žalobce vždy až po vykonání uloženého trestu odporuje stanovenému režimu u uvedených přestupků, stěžovatel nezmínil v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl, a proto se jedná o nepřipustnou námitku ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Zdejší soud pouze pro úplnost k této námitce konstatuje, že se netýká zákonnosti rozhodnutí žalované, a nijak proto nezpochybnuje zákonnost a správnost posouzení věci městským soudem.

[23] Přisvědčit nelze ani tvrzení stěžovatele, že odůvodnění kasační stížností napadeného rozsudku je zmatečným kompilátem, popírajícím ústavně zaručené právo stěžovatele na spravedlivý proces i nestranného soudce, neboť městský soud vystihl podstatu věci, své závěry řádně, srozumitelně a logicky odůvodnil. Stěžovatel ostatně nezmiňuje, v čem konkrétně by měl být kasační stížností napadený rozsudek zmatečný.

[24] Stěžovatele v závěru své kasační stížnosti namítl, že o jeho žalobě rozhodli vyloučení soudci, neboť jejich rozhodovací činnost přímo otrásá důvěryhodností justice i principy právního státu. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že podjatost soudce nelze podle § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s. namítat z důvodu jeho postupu a rozhodování ve věci (viz např. usnesení NSS ze dne 17. 7. 2014, č. j. Nao 232/2014 - 18). Nadto je tato námitka zcela neopodstatněná, neboť jak uvedeno výše, napadený rozsudek městského soudu je zcela v souladu se zákonem.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[25] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud tedy dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[26] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšné žalované pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. listopadu 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu